

Jak může hygienická stanice pomoci v oblasti pitné vody

Pitná voda je veškerá voda v původním stavu nebo po úpravě, která je určena k pití, vaření, přípravě jídel a nápojů, voda používaná v potravinářství, voda, která je určena k péči o tělo, k čištění předmětů, které svým určením přicházejí do styku s potravinami nebo lidským tělem, a k dalším účelům lidské spotřeby, a to bez ohledu na její původ, skupenství a způsob jejího dodávání.

Jakost pitné vody se stanoví hygienickými limity mikrobiologických, biologických, fyzikálních, chemických a organoleptických ukazatelů, které jsou upraveny **vyhláškou č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“) která spolu se zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění (dále jen „zákon“), tvoří základní legislativní rámec v této oblasti.

Povinnými osobami z hlediska zajištění jakosti pitné vody jsou:

- provozovatel vodovodu pro veřejnou potřebu nebo jeho vlastník pokud má práva a povinnosti provozovatele,
- provozovatel vodovodu, u něhož je průměrná denní produkce menší než 10 m³, nebo počet fyzických osob trvale využívajících vodovod je menší než 50, pokud vodovod provozuje jako součást své podnikatelské činnosti nebo jako součást jiné činnosti právnické osoby,
- osoba, která zajišťuje náhradní zásobování pitnou vodou,
- osoba, která vyrábí pitnou vodu z individuálního zdroje jako součást své podnikatelské činnosti, pro jejíž výkon musí být používána pitná voda,
- osoba dodávající pitnou vodu jako součást své podnikatelské činnosti nebo jiné činnosti právnické osoby z výdejních automatů, akumulčních nádrží, ve vzdušných, vodních a pozemních dopravních prostředcích,
- provozovatel veřejné studny, která byla označena jako zdroj pitné vody,
- osoba zásobující pitnou vodou z individuálního zdroje veřejné objekty (například školy, zdravotnická zařízení, zařízení stravovacích služeb).

Hygienické limity jakosti pitné vody:

Hygienické limity se stanoví jako nejvyšší mezní hodnoty, mezní hodnoty a doporučené hodnoty:

- **nejvyšší mezní hodnota** – při jejím překročení může dojít k ohrožení zdraví (zdravotně závažný ukazatel),
- **mezní hodnota** – tzv. nejvyšší přípustná mez u vybraného parametru,
- **doporučená hodnota** – o její dodržení bychom měli usilovat v rámci technických opatření.

Osoba odpovědná za dodání jakostní pitné vody ručí za splnění hygienických limitů určujících jakost pitné vody až po vodovodní přípojku zásobovaného objektu. Pokud dojde k negativnímu ovlivnění jakosti pitné vody za přípojkou, tedy vnitřním (domovním) vodovodem, není za toto ovlivnění pitné vody povinná osoba odpovědná a o takové skutečnosti bude odběratele pitné vody pouze informovat.

Faktory ovlivňující kvalitu pitné vody v zásobovaných objektech:

- kvalita a stáří rozvodů pitné vody – možná inkrustace, stagnace vody, vytvoření biofilmu, to vše může ovlivnit nejen organoleptické vlastnosti vody (pach, chuť, zákal),
- vlivem výměn částí potrubí za nové v bytových jednotkách – změna tlakových poměrů a tím vyplavování např. železa (rezavý zákal vody),
- neprofesionální instalace zařízení na úpravu vody a jejich nedostatečná údržba,
- udržování koncových, výtokových armatur u spotřebitele v pořádku a čistotě (dezinfekce),

- špatná instalace mycích zařízení např. myčky, spielboye, i v rámci stravovacího zařízení, které je součástí bytového objektu, u kterých může docházet k protlačení kontaminované vody do rozvodů pitné vody,
- propojení potrubí individuálního zdroje s rozvodem pitné vody,
- nedostatečné odtočení pitné ale i teplé vody po delším nepoužívání.

Vzhledem k tomu, že počet zásobovaných obyvatel pitnou vodou v dnešní době je vysoký, tak vzrůstá tím i míra zdravotního rizika spojeného s případnou nevyhovující jakostí dodávané pitné vody. Proto je zapotřebí tuto situaci nepodceňovat a při důvodném podezření na nejakostní pitnou vodu kontaktovat provozovatele nebo místně příslušný orgán ochrany veřejného zdraví, kterým je na území Prahy Hygienická stanice hlavního města Prahy (dále jen „HSHMP“).

Možnosti v rámci řešení nevyhovující jakosti pitné vody:

- kontaktovat provozovatele o nevyhovujícím stavu jím dodávané pitné vody (provozovatel veřejného vodovodu má ze zákona povinnost poskytnout informaci o kvalitě dodávané pitné vody veřejnosti),
- informovat se, zda v okolí není neobvyklá situace, např. ve formě oprav potrubí či jiného zásahu provozovatele do systému pitné vody (možný zákal při opětovném napuštění potrubí, pach a chuť ovlivněná zvýšenou dezinfekcí při opětovném proplachu opravovaného potrubí),
- podat písemný podnět HSHMP; v tomto podnětu podrobně popsat vizuálně pozorovaný stav a přesnou adresu.

HSHMP si od provozovatele následně vyžádá všechny údaje, které mohou s danou situací souviset a poskytne spotřebiteli veškeré relevantní informace a pokyny, které má dodržovat. Podle okolností bude realizován odběr vzorků vody u spotřebitele v rámci výkonu státního zdravotního dozoru.

Státní zdravotní dozor vykonává HSHMP nad plněním požadavků zákona a vyhlášky u povinných osob dodávajících pitnou vodu veřejnosti.

Průběh státního zdravotního dozoru při kontrole kvality dodávané pitné vody:

- upřesnění a vytipování míst odběru podle zaměření na druh činnosti zásobování pitnou vodou,
- určení rozsahu odběru vzorku pitné vody (krácený nebo úplný rozbor),
- realizace samotného odběru ve spolupráci s akreditovanou laboratoří (odstranění přípojných zařízení, odtočení vody 3-5 minut, první náběr na chemické ukazatele, test organoleptických vlastností vody, dezinfekce výtokové armatury, odběr na mikrobiologickou analýzu),
- po ukončení laboratorních rozborů, vyhodnocení výsledků a informování kontrolované osoby.

Jakost vody z individuálních zdrojů

HSHMP nekontroluje jakost pitné vody ve studních využívaných jako zdroj vody nebo pitné vody pro individuální potřebu fyzických osob (domácností) a ani takové zdroje vody neneviduje. Záleží na vlastníkově nebo uživateli takového zdroje vody, zda si nechá provést její rozbor. Z hlediska zdravotního lze doporučit alespoň provedení mikrobiologického rozboru a podle jeho výsledku zvážit vhodnost užívání takové vody, případně přistoupit k úpravě či dezinfekci zdroje.

Právní předpisy týkající se jakosti pitné vody

- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon 254/2001 Sb., o vodách, ve znění pozdějších předpisů (vodní zákon),

- Vyhláška č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška 409/2005 Sb., o hygienických požadavcích na výrobky přicházející do přímého styku s vodou a na úpravu vody, ve znění pozdějších předpisů.

V Praze dne 30. 7. 2018

Vypracovali:

JUDr. Ivo Krýsa, Ph.D., LL.M.
ředitel odboru HOK

Ing. Pavel Šebák
vedoucí oddělení HOK

Schválil:

RNDr. Jan Jarolímek, Ph.D., MBA
ředitel